

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **S. K.**, zast. JUDr. Vandou Bieleckou, advokátkou, se sídlem Pavlovova 8, Havířov – Město, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o částečný invalidní důchod, ke kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 2. 2008, č. j. 43 Cad 67/2007 – 92,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Odměna zástupkyně žalobkyně JUDr. Vandy Bielecké, advokátky, se sídlem Pavlovova 8, Havířov – Město, **s e u r č u j e** částkou 952 Kč, která jí bude vyplacena ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 23. 5. 2005, č. X, byla zamítnuta žádost žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) o částečný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 40 zákona č. 155/1995 Sb. (o důchodovém pojištění) v platném znění s odůvodněním, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Karviné ze dne 16. 3. 2005 se sice stěžovatelka stala částečně invalidní podle ustanovení § 44 odst. 1 výše již citovaného zákona od 15. 2. 2005, avšak v době rozhodné, tj. v období posledních deseti roků počítaných zpět před vznikem částečné invalidity, nezískala potřebnou dobu pojištění pro nárok na požadovaný důchod, která činí u pojištěnce ve věku nad 28 let celkem 5 roků. V tomto rozhodném období, tj. od 15. 2. 1995 do 14. 2. 2005, získala pouze 3 roky pojištění a proto musela být její žádost o částečný invalidní důchod zamítnuta. Stěžovatelka byla vyrozuměna, aby pokud byla pojištěna i v dobách, které nejsou vyznačeny v osobním listě důchodového pojištění, zaslala příslušné doklady k novému posouzení věci. Bylo jí připomenuto, že doba vedení v evidenci úřadu práce po 31. 12. 1995 jako uchazeče o zaměstnání, po kterou nenáleželo hmotné zabezpečení, může být hodnocena nejvýše v rozsahu tří roků před vznikem nároku na důchod.

Nutno v této souvislosti připomenout, že téhož dne, tj. 23. 5. 2005, pod č. X, vydala žalovaná další rozhodnutí – č. I., jímž zamítla stěžovatelčinu žádost o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 39 zákona č. 155/1995 Sb. s odůvodněním, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Karviné ze dne 16. 3. 2005 není plně invalidní, ale jen částečně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 35 % a nedosáhla tak nejméně 66 %, potřebných podle ustanovení § 39 téhož zákona pro možnost uznání invalidity plné.

Odvoláním (které Krajský soud v Ostravě posoudil jako žalobu) napadla stěžovatelka pouze to rozhodnutí žalované, jímž byla zamítnuta její žádost o částečný invalidní důchod. Domáhala se jeho přezkoumání s tím, že předkládá doklady od roku 1991, kdy je stále vedena jako uchazečka o zaměstnání u Úřadu práce v Havířově. Vyslovila podiv nad tím, že vzdor závěru lékařů o její částečné invaliditě, jí částečný invalidní důchod přiznán nebyl a zdůraznila, že neví jaké podmínky pro přiznání tohoto důchodu musí ještě splnit. Z přehledu dob pojištění totiž zjistila, že jí chybí 9 let, avšak nebyla jí zhodnocena doba evidence u úřadu práce. Při jednání krajského soudu pak uvedla, že nesouhlasí s tím, že jí nebyl částečný invalidní důchod přiznán, neboť nemohla sehnat práci, ačkoliv se o to již snaží velmi dlouhou dobu. Připustila, že její částečná invalidita vznikla dne 15. 2. 2005, jak zjistil lékař Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“). Potvrdila, že žádné jiné doby zaměstnání či pojištění doložit nemůže, a zdůraznila, že se soudila o přiznání invalidity už od roku 1995. Navrhovala doplnění dokazování posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí s pracovištěm v Ostravě. Při dalším jednání Krajské soudu v Ostravě dne 18. 11. 2005 stěžovatelka uvedla, že nesouhlasí se stanovením data vzniku částečné invalidity až teprve ode dne 15. 2. 2005, neboť ve skutečnosti byla nemocná už mnohem dříve, alespoň od roku 2000. Dodala, že nemá možnost odpracovat chybějící 2 roky pojištění, neboť z důvodu nemoci ji nikdo nezaměstná.

Žalovaná ve svém písemném vyjádření k žalobě navrhovala její zamítnutí, přičemž odkázala na důvody uvedené v přezkoumávaném rozhodnutí o zamítnutí žádosti o částečný invalidní důchod. Zdůraznila ustanovení § 5, odst. 1 písm. n) zákona o důchodovém pojištění, podle něhož osobě vedené v evidenci úřadu práce lze započít účast na pojištění pouze v rozsahu tří let a toto pojištění se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod. V případě stěžovatelky se jednalo o dobu od 15. 2. 1995 do 14. 2. 2005, kdy však získala pouze 3 roky pojištění (vedení v evidenci úřadu práce) a nikoliv potřebných 5 roků. Pokud snad žaloba směřovala též proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod, navrhovala žalovaná též zamítnutí této části žaloby s ohledem na zjištění, že stěžovatelka nebyla k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí plně invalidní.

Rozsudkem ze dne 18. 11. 2005, č. j. 43 Cad 58/2005 – 21, Krajský soud v Ostravě žalobu poprvé jako nedůvodnou zamítl, přičemž při rozhodování vycházel z evidence dob pojištění stěžovatelky založené v dávkovém spise, vedeném u žalované, a především z posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí s pracovištěm v Ostravě (dále jen „PK MPSV“) ze dne 6. 10. 2005, jímž vzal za prokázané, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované nebyla stěžovatelka plně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ale pouze částečně invalidní podle § 44 odst. 1 téhož zákona, neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu přesáhl 33 % (činil 35 %), nedosáhl však 66 % potřebných pro plnou invaliditu. Shodně s lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení v Karviné dospěla i posudková komise k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky byl bolestivý syndrom bederní páteře s kořenovým syndromem L5 při protruzi ploténky L4 - L5 a hernii disku L5/S1 vlevo, se středně těžkým funkčním postižením hybnosti. Toto zdravotní postižení bylo shledáno jako odpovídající kapitole XV, oddílu F, položce 2,

písmenu c) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. (kde rozmezí poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti činí 30 – 40 %). Posudková komise usoudila, že postižení stěžovatelky odpovídá střed tohoto rozmezí, a to i s přihlédnutím k ostatním zdravotním obtížím, které jsou tohoto času nevýrazné a dále již pracovní schopnost stěžovatelky nesnižují. U stěžovatelky se nejedná ani o trvalé těžké postižení funkce více úseků páteře tak, aby její postižení mohlo být zařazeno pod jinou, z hlediska nároku příznivější položku. K otázce vzniku částečné invalidity se posudková komise výslovně nevyjádřila, uvedla pouze, že částečná invalidita nadále trvá. V protokolu o jednání komise odkázala na vyšetření neurochirurgické ambulance ze dne 15. 2. 2005, jímž byl prokázán kořenový syndrom L5 vlevo na pokladě centrální protruse ploténky L4 – L5 a osteochondrose s tlakem na příslušný kořen. Rovněž poukázala na další neurologické vyšetření ze dne 2. 9. 2005, kdy vzdor sérii analgetických injekcí a infuzí nebylo prokázáno zlepšení zdravotního stavu stěžovatelky – nadále trvalo středně těžké omezení hybnosti bederní páteře.

Krajský soud uzavřel, že v řízení bylo bezpečně zjištěno, že stěžovatelka k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované byla částečně invalidní, přičemž z osobního listu důchodového pojištění z rozhodného období, za něž uvedený soud shodně se žalovanou pokládal období od 15. 2. 1995 do 14. 2. 2005, získala pouze 3 roky pojištění, kdy byla vedena jako uchazečka o zaměstnání v evidenci úřadu práce, jak to má na zřeteli § 5 odst. 1 písm. n) zákona o důchodovém pojištění. Stěžovatelce se tudíž nepodařilo prokázat alespoň 5 roků pojištění v posledních 10 letech před vznikem částečné invalidity.

Ke kasační stížnosti stěžovatelky, v níž namítala především, že se žalovaná, ani soud nezabývaly zjištěním, z jakého důvodu nastal u ní dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který způsobil částečnou invaliditu, a nezabývaly se ani zjištěním, kdy částečná invalidita vznikla, zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 28. 3. 2007, č. j. 4 Ads 61/2006 – 62, napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zdůraznil, že stěžovatelka v žalobě nezpochybňovala závěr posudkové komise o zjištění částečné invalidity, z jejího podání bylo však možno dovodit, že zpochybňovala datum jejího vzniku, když tvrdila, že se léčí nejméně již od roku 2001 u MUDr. P. a dochází každý měsíc k MUDr. N. a na neurochirurgii v Havířově. I když při jednání dne 15. 7. 2005 připustila, že její invalidita (částečná) vznikla dnem 15. 2. 2005, tak při jednání dne 18. 2. 2005 naopak prohlásila, že nesouhlasí s takto stanoveným datem vzniku částečné invalidity, neboť nemocná byla již mnohem dříve. Krajský soud v Ostravě proto správně za této situace vyžádal posudek PK MPSV s pracovištěm v Ostravě, který uvedená komise zpracovala dne 6. 10. 2005. Nejvyšší správní soud však zdůraznil, že s ohledem na nespornost závěru o stěžovatelčině částečné invaliditě měl být posudek zaměřen především na otázku data vzniku stěžovatelčiny částečné invalidity; žádost o požadovaný posudek totiž byla zamítnuta nikoliv proto, že by stěžovatelka nebyla ve správním řízení uznána částečně invalidní, ale proto, že v rozhodném období 10 let před vznikem částečné invalidity, nezískala potřebnou dobu pojištění 5 roků. V posudku uvedené posudkové komise však na tuto otázku, která ostatně ani soudem položena nebyla, nebylo možno nalézt odpověď. Krajský soud se totiž spokojil s určením data vzniku částečné invalidity tak, jak je stanovil lékař OSSZ v Karviné. Tím ovšem nebyl naplněn základní smysl posudku, neboť na v řízení řešenou a mezi účastníky spornou otázku tento posudek odpověď nedal. Pokud tedy krajský soud vycházel z toho, že částečná invalidita stěžovatelky vznikla až 15. 2. 2005, ačkoliv pro takový závěr neměl v řízení náležitý podklad, pak Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než uzavřít, že řízení trpí vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé a stěžovatelka se tak oprávněně dovolala důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Krajskému soudu bylo uloženo, aby v dalším řízení požádal uvedenou posudkovou komisi o doplňující posudek, v němž by stanovila datum vzniku částečné invalidity s náležitým a přesvědčivým odůvodněním. Nejvyšší správní soud připomněl, že stěžovatelka o invalidní důchod (plný či částečný) žádala již v letech 1995 a 2001, kdy však nebyla uznána ani částečně invalidní. Posudková komise by tudíž měla

zaujmout stanovisko, zda předchozí posouzení zdravotního stavu v uvedených letech bylo správné, či nikoliv. Pokud by dospěla k závěru, že předchozí posudkové závěry byly objektivně zjištěné a správné, pak bylo uloženo vyjádřit se k tomu, zda částečná invalidita nevznikla kdykoliv později v mezidobí od 15. 11. 2001 do 15. 2. 2005. Jako nepřipustnou shledal Nejvyšší správní soud kasační námitku stěžovatelky, v níž vytykala krajskému soudu, že její nárok neposoudil též z hlediska ustanovení § 43 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. a § 25 odst. 2 téhož zákona, totiž jako částečnou invaliditu vzniklou následkem pracovního úrazu, či jemu na roveň postavené nemoci z povolání. Tato námitka totiž byla uplatněna zcela nově až v kasační stížnosti, přičemž podle ustanovení § 104 odst. 4 není kasační stížnost přípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Stěžovatelka tuto námitku nikdy v řízení netvrdila, nehledě k tomu, že ani z obsahu lékařského spisu nevyplývalo nic, co by jejím novému tvrzení nasvědčovalo.

Krajský soud v Ostravě, řídě se pokyny Nejvyššího správního soudu, naznačeným směrem dokazování doplnil. Vyžádal si především doplňující posudek PK MPSV v Ostravě, v němž uvedená komise za účasti posudkové lékařky a odborné neuroložky, po zvážení veškeré zdravotní dokumentace stěžovatelky, tedy nejen té, která se váže k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí stěžovatelky, ale i zdravotní dokumentace z let předcházejících, jakož i dokumentace doložené v komisi a skutečností zjištěných při jednání komise, uvedla, že v letech 1995 i 2001 byl zdravotní stav stěžovatelky posouzen správně; k uvedeným datům není ve zdravotní dokumentaci založen žádný odborný nález, který by prokazoval zdravotní postižení, odpovídající přiznání plné nebo částečné invalidity. Všechna dostupná vyšetření (jedenkrát v roce 1970 pro bolesti bederní páteře, třikrát v roce 1976 pro bolesti hlavy a krční páteře – hodnoceno jako neurastenický syndrom, v roce 1970 obdobné potíže hodnoceny jako agravace, další 3 návštěvy pro bolesti bederní páteře v průběhu let 1985 – 1995 na pohotovostní službě, jen s lehkým nebo žádným objektivním nálezem), svědčí o tom, že podmínky pro částečnou invaliditu zde nebyly. Dne 14. 11. 1985 byla vyšetřena stěžovatelka na neurologické ambulanci, přičemž neurologický nález byl nepřesvědčivý. V roce 1994 uvedla parestezii horních končetin – objektivně prokázán jen lehký neurologický nález. Při jednání OSSZ v Karviné dne 15. 11. 1995 a 16. 1. 1996 uvedla stěžovatelka bolesti páteře zejména krční a bolesti rukou, objektivní vyšetření prokazuje maximálně lehký syndrom karpálního tunelu vpravo a omezenou funkci krční a bederní páteře lehčího stupně, bez kořenové symptomatologie. Proto nepřiznání plné ani částečné invalidity bylo správné. Obdobná byla i situace při posouzení zdravotního stavu stěžovatelky v roce 2001, kdy praktická lékařka uvedla výrazné subjektivní potíže při nevýrazném objektivním nálezem. Neurologické vyšetření 11. 6. 2001 neprokázalo žádnou výraznější patologii, jen lehkou senzomotorickou neuropatii středního nervu vlevo a lehkou až středně těžkou vpravo. Ani toto postižení neodpovídalo plné nebo částečné invaliditě, což se potvrdilo při jednání PK MPSV v protokolu ze dne 15. 11. 2001. Dle zdravotní dokumentace z let následujících uváděla stěžovatelka při návštěvách v ordinaci potíže s páteří pouze jedenkrát dne 5. 9. 2003, pracovní neschopnost nebyla vystavena. Od roku 2004 uváděla bolesti bederní páteře již průběžně, v listopadu 2004 bylo provedeno vyšetření CT a MR, které prokázalo herniaci ploténky L5/S1. Doporučená operační léčba se nekonala, neboť při dalším neurochirurgickém vyšetření 15. 2. 2005 byla hybnost bederní páteře volná, klinicky nebyly na dolních končetinách prokázány zánikové projevy, ani senzitivní ani motorické; nebyl důvod k provedení EMG vyšetření. OSSZ v Karviné v posudku ze dne 16. 3. 2005 a následně i PK MPSV v posudku ze dne 6. 10. 2005 přihlížela k chronicky uváděným bolestem u posuzované na základě degenerativních změn bederní oblasti a k iritační kořenové symptomatologii a posoudila její zdravotní stav jako částečnou invaliditu. Oba posudkové závěry se t. č. jeví podle posudkové komise dnes jako nadhodnocené, protože nebyla striktně dodržena posudková kritéria uvedená ve vyhlášce č. 284/1995 Sb. Oba posudkové orgány v roce 2005 ve svém posudku přihlížely i k charakteru dřívějšího pracovního zařazení stěžovatelky – pomocné dělnice (úklid na šachtě) a obtížnější rekvalifikaci, když stěžovatelka vyšla 6 tříd základní školy.

Posudková komise v posudku ze dne 6. 10. 2005 přihlížela k tomu, že nemoc stěžovatelky je vyvíjející se v delším časovém horizontu a tak i částečná invalidita byla uznána poněkud dříve než konkrétní vyšetření v určitém dnu potvrdilo splnění kritérií pro částečnou invaliditu; kořenová symptomatologie se totiž u stěžovatelky začíná objevovat až v roce 2006, kdy bylo provedeno i EMG vyšetření (dne 17. 10. 2006), potvrzující dráždění kořenu L5 – S1. Vývoj nemoci v roce 2006 ukázal progresi zdravotního stavu stěžovatelky, i když tato nadále dlouhodobě páteř prací nepřetěžovala (od roku 1991 je vedena jako uchazečka o zaměstnání na úřadu práce). Rovněž dle neurologických nálezů předložených stěžovatelkou v komisi (ze dne 1. 3. a 3. 5. 2007) a neurochirurgického vyšetření ze dne 7. 3. 2007 se u posuzované již jedná o chronickou kořenovou symptomatologii L5 a S1 vlevo, nález je indikován k neurochirurgické intervenci, avšak posuzovaná tento způsob léčby neakceptuje, nadále zůstává u léčby konzervativní. Při jednání komise byla stěžovatelka vyšetřena přítomnou neuroložkou a bylo zjištěno, že klinický neurologický nález dne 20. 11. 2007 již odpovídal iritačně zánikovému kořenovému syndromu L5/S1 vlevo. Pro všechny uvedené skutečnosti posudková komise setrvala na původním posouzení ze dne 6. 10. 2005, včetně data vzniku částečné invalidity a doplnila, že k datu vydání rozhodnutí ČSSZ se u posuzované nejednalo o zdravotní postižení umožňující soustavnou výdělečnou činnost za zcela mimořádných podmínek ve smyslu přílohy č. 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., ani o zdravotní postižení značně ztěžující obecné životní podmínky ve smyslu přílohy č. 4 k téže vyhlášce.

Krajský soud v Ostravě vzal posudek uvedené posudkové komise za podklad pro svá skutková zjištění a právní posouzení věci a se závěry v něm uvedenými se ztotožnil. Dovedl, že jím je bezpečně prokázáno, že částečná invalidita stěžovatelky vznikla k datu 15. 2. 2005 a trvala tedy i k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí, neboť v době předcházející tomuto datu nebyla ještě splněna kritéria pro částečnou invaliditu tak, jak je podrobně uvedeno ve zmíněném posudku. U stěžovatelky se přitom jednalo o částečnou invaliditu podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti o více než 33 % (činila 35 %), a to v důsledku bolestivého syndromu bederní páteře s kořenovým syndromem L5 při protruzi ploténky L4 – L5 vlevo se středně těžkým funkčním postižením hybnosti, odpovídající do zařazení do kapitoly XV, oddílu F, položky 2, písm. c) přílohy č. 2 k vyhl. č. 284/1995 Sb.

Krajský soud poté, co bezpečně zjistil datum vzniku částečné invalidity stěžovatelky, znovu posuzoval, zda tato splňuje též další podmínku nároku na částečný invalidní důchod, jíž je ve smyslu ustanovení § 43 potřebná doba pojištění. Ta ve smyslu ustanovení § 44 odst. 3 téhož zákona se posuzuje jako u plné invalidity z posledních 10 roků před jejím vznikem (u pojištěnců ve věku nad 28 let) a činí 5 roků, přičemž se považuje za splněnou též tehdy, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období 10 roků dokončeném po vzniku invalidity. Jelikož v tomto období byla stěžovatelka vedena nepřetržitě jako uchazečka o zaměstnání u příslušného úřadu práce, jak bylo bezpečně zjištěno osobním listem důchodového pojištění a ostatně též z výpovědi stěžovatelky, mohla z této doby získat pouze 3 roky pojištění v souladu s ustanovením § 5 odst. 1 písm. n) zákona o důchodovém pojištění. Nesplnila tak potřebnou dobu pojištění 5 roků, přičemž stěžovatelčina námitka ohledně potřeby zahrnutí doby péče o celkem 5 dětí do celkové doby pojištění nebyla shledána krajským soudem důvodnou, neboť období péče o děti nespadá do rozhodného období. Děti se totiž navrhovatelce narodily v letech 1970, 1980, 1983, 1987 a 1988.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka včas kasační stížnost, v níž se dovolávala důvodu kasační stížnosti uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Namítala, že řízení je ztíženo vadou, jež mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí a navíc je rozhodnutí nepřezkoumatelné a nesrozumitelné. Vytýkala krajskému soudu,

že se při svém rozhodování neřídil závazným právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v předchozím zrušovacím rozhodnutí, pokud jde o nutnost přesného určení doby vzniku částečné invalidity stěžovatelky. Krajský soud sice provedl důkaz doplňujícím posudkem PK MPSV ze dne 20. 11. 2007, avšak tato komise se ne zcela přesně vypořádala s tím, kdy vznikla stěžovatelčina částečná invalidita, zejména zda se tak nestalo kdykoliv v době od 15. 11. 2001 do 15. 2. 2005, jak to bylo uloženo zrušovacím rozsudkem Nejvyššího správního soudu. Posudek komise a tím i závěry krajského soudu ke zjištění doby vzniku částečné invalidity končí totiž opětovně obdobím 15. 11. 2001, tj. posudkem PK MPSV ČR v Ostravě z uvedeného dne, jímž nebyla stěžovatelka uznána plně ani částečně invalidní. Rozhodnutí tak stále trpí vadou, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí. Kromě toho namítá stěžovatelka, že doplňujícím posudkem ze dne 20. 11. 2007 se stalo napadené rozhodnutí nesrozumitelné a tím i nepřezkoumatelné. Komise totiž setrvala na závěru, že příčinou částečné invalidity je poškození bederní páteře s kořenovým syndromem a datum vzniku částečné invalidity určila i nadále k 23. 5. 2005, neboť v předchozím období zde bylo poškození bederní a krční páteře lehčího stupně bez kořenové symptomatologie, avšak současně uvádí, že kořenová symptomatologie se začíná objevovat teprve v roce 2006, což je v rozporu s datem přiznání částečné invalidity, kdy zřejmě tento syndrom musel již existovat. Stěžovatelka opětovně navrhuje, aby pro nepřezkoumatelnost z důvodu nesrozumitelnosti a pro vadu, spočívající v tom, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, bylo rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušeno a věc vrácena soudu k dalšímu řízení, neboť stěžovatelka nadále trvá na tom, že její invalidita vznikla mnohem dříve než v roce 2005. Namítá dále, že je nutno přihlédnout k dalším dobám rozhodným pro vznik nároku na částečný invalidní důchod, tj. péči o děti, popřípadě o matku stěžovatelky A. V., narozenou X a zemřelou dne X.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v § 109 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Podle uvedeného ustanovení rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání. Je přitom vázán rozsahem kasační stížnosti, což neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo, je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. Nejvyšší správní soud je vázán též důvody kasační stížnosti, což neplatí tehdy, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.], nebo bylo-li zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a nebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], jakož i v případě, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

V projednávané věci je Nejvyšší správní soud vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, neboť řízení před krajským soudem, ani jeho rozhodnutí, není zatíženo žádným z pochybení, na něž citované ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. pamatuje. Nejvyšší správní soud přitom zkoumal, zda řízení nebylo zmatečné a především se dále zabýval tím, s ohledem na námitky stěžovatelky v kasační stížnosti, zda nebylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé a dále zda nebylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Žádné takto závažné nedostatky nezjistil. Z obsahu spisu je totiž zřejmé, že soud rozhodoval za splnění všech podmínek a předpokladů řízení, soustředil v něm veškeré skutkové podklady pro potřeby právního posouzení a ve věci nařídil jednání, k němuž stěžovatelku i její právní zástupkyni předvolal. Řídě se právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v předchozím zrušovacím rozsudku, provedl důkaz posudkem PK MPSV, pracoviště Ostrava ze dne 20. 11. 2007, v němž se i podle názoru Nejvyššího správního soudu uvedená komise řádně a náležitě vypořádala s otázkou data vzniku stěžovatelčiny částečné invalidity. Krajský soud proto právem na tyto závěry posudku ve svém rozsudku odkázal. Nelze tudíž konstatovat, že by řízení před ním bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé. Jak již bylo uvedeno výše, posudková komise v doplňujícím posudku setrvala na svém závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu

stěžovatelky k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí (23. 5. 2005), byl u žalobkyně bolestivý syndrom bederní páteře s kořenovým syndromem L5 při protruzi ploténky L4 – 5 a hernii disku L5/S1 vlevo, se středně těžkým funkčním postižením hybnosti. Stav odpovídal zařazení pod kapitolu XV, oddíl F, položku č. 2, písm. c), a míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla stanovena na 35 %. Datum vzniku částečné invalidity bylo stanoveno na 15. 2. 2005, když v doplňujícím posudku vysvětlila posudková komise, že sice podle doložitelné zdravotní dokumentace se kořenová symptomatologie u posuzované (jako jeden z příznaků možnosti zařazení tohoto onemocnění pod stanovenou položku) začíná u posuzované objevovat spíše až v roce 2006, kdy bylo toto onemocnění potvrzeno vyšetřením EMG, avšak připustila, že posudkové orgány v roce 2005 přihlížely k tomu, že tato nemoc se vyvíjí v delším časovém horizontu a vzhledem k chronicky uváděným bolestem u posuzované na podkladě degenerativních změn bylo již možno v bederní oblasti předpokládat iritační kořenovou symptomatologii. I když posudková komise pokládala toto vyhodnocení za poněkud nadhodnocené, ponechala stanovení data vzniku částečné invalidity tak, jak bylo určeno předchozím posudkem téže komise ze dne 6. 10. 2005. Ostatně předmětem jejího posouzení bylo podle zrušovacího rozsudku Nejvyššího správního soudu zjištění, zda se stěžovatelka nestala částečně invalidní ještě dříve. Vzhledem k zásadě zákazu reformace in peius by pozdější určení data vzniku částečné invalidity nepřicházelo v úvahu, neboť by bylo v neprospěch stěžovatelky. Je proto s podivem, že se stěžovatelka v tomto směru dovolává nepřezkoumatelnosti této části posudku posudkové komise a tím i nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu pro nesrozumitelnost. Takové pochybení zjištěno nebylo a podle názoru Nejvyššího správního soudu se komise se stanovenou otázkou vypořádala náležitě. Zejména uvedla, z jakého důvodu nemohla být stěžovatelka částečně invalidní v době předchozí době datu 15. 2. 2005, když stěžovatelka při návštěvách v ordinaci praktické lékařky od listopadu 2001 uváděla potíže s páteří pouze jedenkrát (5. 9. 2003) a další potíže uváděla průběžně až od roku 2004, přičemž vyšetření CT a MR prokázalo herniaci disku L5 S1 v listopadu 2004. Spolehlivě ověřeno bylo toto postižení při neurochirurgickém vyšetření dne 15. 2. 2005.

Ve shodě s přesvědčením krajského soudu pokládá i Nejvyšší správní soud po doplnění dokazování dalším posudkem PK MPSV v Ostravě, závěry této komise za úplné a do té míry přesvědčivé, že jimi bylo spolehlivě prokázáno, že částečná invalidita stěžovatelky byla bezpečně prokázána až k datu 15. 2. 2005. Posudek byl vypracován v řádném složení, za účasti lékaře specialisty z oboru neurologie, po studiu a vyhodnocení veškeré zdravotní dokumentace a lékařských nálezů nejen z doby bezprostředně před vydáním přezkoumávaného rozhodnutí žalované, ale i lékařských nálezů novějších, jichž se stěžovatelka dovolávala. V posudkové komisi byl její zdravotní stav orientačně přešetřen odbornou neuroložkou za přítomnosti posudkové lékařky. O správnosti zjištěné souhrnné klinické diagnózy stěžovatelčina onemocnění není tudíž žádných pochyb, stejně jako o stanovení data vzniku částečné invalidity, a proto se právem krajský soud s těmito závěry ztotožnil.

Krajský soud poté znovu přešetřil, zda v době 10 roků předcházejících datu vzniku částečné invalidity stěžovatelky, tj. období vymezeném daty 15. 2. 1995 a 14. 2. 2005, splnila stěžovatelka potřebnou dobu pojištění. Zjistil, že tomu tak nebylo, neboť stěžovatelka již od roku 1991 je vedena jako uchazečka o zaměstnání u úřadu práce, přičemž podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. n) zákona o důchodovém pojištění jsou při splnění podmínek stanovených tímto zákonem účastny pojištění osoby vedené v této evidenci po dobu, po kterou jim náleží hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, a v rozsahu nejvýše tří let též po dobu, po kterou jim toto hmotné zabezpečení nenáleží s tím, že tato doba 3 let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod. Stěžovatelce tudíž mohly být hodnoceny pouze 3 roky pojištění, kdy byla vedena jako uchazečka o zaměstnání v rozhodném období bez nároku na hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání. Ostatně v této souvislosti Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že i kdyby se datum vzniku částečné invalidity stěžovatelky posunulo

až do roku 2002 či 2001, kdy nebyla stěžovatelka při předchozím posouzení zdravotního stavu uznána plně ani částečně invalidní, nic příznivého – z hlediska nároku - by to stěžovatelce nepřineslo, neboť ani v období předcházejícím datu 15. 11. 2001 (jednání PK MPSV v Ostravě) by nezískala potřebných 5 roků pojištění.

Krajský soud v Ostravě se tudíž nedopustil vady řízení, která by měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, ani nebylo zjištěno, že by napadený rozsudek byl nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nebylo rovněž zjištěno, že by skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Stěžovatelka se tudíž nedovolala ani důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud proto z uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. (za použití § 120 s. ř. s.). Protože stěžovatelka byla v řízení neúspěšná a žalovaný nemá na náhradu nákladů řízení právo ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s., bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odměna zástupkyně stěžovatelky, advokátky JUDr. Vandy Bielecké, která byla ustanovena Krajským soudem v Ostravě též pro řízení o této kasační stížnosti, byla stanovena ve výši 952 Kč, a to za 1 úkon právní služby á 500 Kč [§ 9 odst. 2 a § 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., podle nichž ve věcech sociálního zabezpečení, důchodového, nemocenského a všeobecného zdravotního pojištění se považuje za tarifní hodnotu částka 1000 Kč, tedy sazba mimosmluvní odměny za 1 úkon právní služby činí 500 Kč]. K tomu je nutno přičíst tzv. režijní paušál ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože zástupkyně stěžovatelky je plátkyní daně z přidané hodnoty, byla tato částka zvýšena o 19 %, na celkovou částku 952 Kč. Ta bude JUDr. Vandě Bielecké vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu